

Analyse partijprogramma**Algemene indruk**

Christelijk filosofisch perspectief over dienstbaarheid en gerechtigheid. Inrichting van samenleving gericht vanuit een christelijk oogpunt zonder concrete maatregelen op bestuurlijk niveau.

Opvallende zaken

- Onduidelijk op basis waarvan keuzes (als die concreet zijn) gemaakt worden.
- Nadruk op Scheiding der Machten (Overheid, Parlement, Rechter)
- Vorming van een technisch kabinet
- Leiderschap vanuit een christelijk oogpunt
- Suriname eerst gedachte, ook voor mensen buiten Suriname met 'oase van deskundigheid' die voor langere tijd een legale status in Suriname kunnen krijgen om hun bijdrage te kunnen leveren aan de economie

Analyse partijprogramma**ABOP****Algemene indruk**

Wensenlijst zonder onderbouwing, duidelijkheid over een onderliggende visie of strategie. Geen begroting en tijdschema's. Termen worden onsamenvattend en door elkaar gebruikt.

Opvallende zaken

- Er is gekozen voor een strategische benadering met het accent op de Bruto Nationaal Product (BBP), die juist de marrons, inheemsen, vrouwen, en rurale bewoners niet ten goede zal komen.
- Speciale aandacht voor regionale ontwikkeling, maar dan met een centralistisch benadering door versterking en herinrichting van het ministerie van Regionale Ontwikkeling en het instellen van een centraal planningsinstituut.
- Richt zich op de marrons, inheemsen en rurale gebieden te richten, maar de aanpak/methodiek staat daar haaks op; rechten en andersoortige aanpak van ontwikkelingskansen mogelijkheden van voor inheemse en tribale volken (ITPs) ontbreken.

Analyse partijprogramma

Algemene indruk

Relatief kort; termen en actiepunten worden genoemd maar onvoldoende uitgewerkt. Geen budget en tijdschema opgenomen.

Opvallende zaken

- Duurzame ontwikkeling en mensenrechten worden in algemene zin.
- Extra aandacht voor de mensen van het binnenland, waaraan een mensenrechtenbenadering wordt gekoppeld.
- Propageert het gelijkheidsbeginsel.
- Leger inzetten om bouw- en landbouwprojecten uit te voeren, wat haaks staat op open markt principes en zeer corruptiegevoelig is.

Analyse partijprogramma

Algemene indruk

Goed onderbouwd programma, waarin duurzame ontwikkeling en het 'straktrekken' van instituten en procedures centraal staan. Goed geïntegreerde strategische aanpak per sector. Ambitieuze acties en hervormingen welke door gebrek aan cijfermateriaal en tijdsindeling waardoor haalbaarheid moeilijk in te schatten is.

Opvallende zaken

- Er is een geïntegreerde ontwikkelingsvisie.
- Districtsparlementen en District Commissarissen laten verkiezen.
- Respectvol omgaan met dieren als geplande hervorming binnen de groene strategie.
- Streeft ernaar om Suriname, nu 98 uit 189 landen, in de top 50 van menselijke ontwikkelings van de United Nations Development Programme (UNDP) te brengen. Op dit moment staat Suriname op 98ste plaats uit 189 landen. Deze index omvat vele aspecten van menselijke ontwikkeling.
- Ook valt op dat de principes van inspraak en participatie niet vaak aan de orde worden gesteld.

Analyse partijprogramma**Algemene indruk**

Uitgesproken visie, missie en speerpunten voor ontwikkeling. 'Surinomics' als economisch ontwikkelingsplan, maar niet duidelijk uitgewerkt. Heeft als kernwaarden integriteit, dienend leiderschap, moraal en ethiek, rechtvaardigheid, transparantie, het gezin als hoeksteen van de samenleving, uitmuntendheid, duurzaamheid en zorg voor elkaars welzijn.

Opvallende zaken

- Introductie van 'Surinomics', waarmee de samenhang tussen de verschillende sectoren moet worden gecreëerd.
- Meetbare indicatoren slechts op enkele plaatsen aanwezig.
- Veel nadruk op goed bestuur en versterking rechtsstaat
- Duurzame visie vooral duidelijk bij milieubeleid en het ontginnen van de natuurlijke hulpbronnen
- Goede aandacht voor decentralisatie en lokaal bestuur; Gaat uit van een gedecentraliseerde eenheidsstaat, doorvoeren van ingezette decentralisatie, maar ook financiële decentralisatie op districtsniveau

Analyse partijprogramma**Algemene indruk**

Is partijprogramma gepubliceerd in 2015- de beleidsvisie 2015-2025 Gebaseerd op duurzaamheid, gedecentraliseerd bestuur, maar niet goed onderbouwd. Aan alle sectoren is wel goede aandacht besteed. Vraag is in hoeverre aannames nog relevant zijn vijf jaar verder.

Opvallende zaken

- Economische doelen zijn het belangrijkste in het programma.
- Er zullen heel veel overheidsbesparingen vrijkomen per jaar (US\$ 643 miljoen) en veel directe buitenlandse investeringen 'in goud en bauxiet, oliepalm en overige' (US\$ 313 miljoen per jaar).
- Centralistische gedachte: alles draait om of wordt belicht vanuit regering of overheidshandelen. Andere actoren worden hooguit hier en daar meegenomen door het centrale apparaat.
- Weinig concreet over ontwikkeling of rechten van Tribale volkeren in het binnenland.

Analyse partijprogramma**Algemene indruk**

- Zeer uitgebreid programma waarbij thema's afzonderlijk worden behandeld; echter veel vraagstukken nog onvoldoende uitgewerkt
- Expliciet geformuleerde ontwikkelingsvisie met duidelijk aangegeven principes, zoals (onder andere) vrijheid, democratie, rechtsstaat en gelijke ontwikkelingskansen. Deze principes zijn ook terug te zien in de uitwerking van de diverse thema's
- Professionele vormgeving, duidelijk taalgebruik en een systematische opbouw.

Opvallende zaken

- Kijkt veel naar verleden kijkt en richt zich expliciet op herstel van situatie.
- Goed Bestuur (in het bijzonder anticorruptie) is een belangrijk onderdeel van het programma
- Veel aandacht voor institutionele versterking
- Goed uitgedacht voor sociaal beleid
- De huidige situatie is alleen geschetst op wanbeleid van de huidige regering.
- Aandacht voor gevolgen Covid-19 crisis
- Geen begroting of tijdsplanning aangegeven dus onduidelijk in hoeverre voornemens realistisch en uitvoerbaar zijn.

Analyse partijprogramma**Algemene indruk**

- Stelt expliciet dat ze geen PALU-plan voor de toekomst wil presenteren maar dat het er één moet zijn dat breed door de gemeenschap wordt gedragen.
- Geen plan dus, maar een krant
- Wil de toekomst verzekeren met oledollars, 'van schaarste naar overvloed'.
- Mist goede onderbouwing

Opvallende zaken

- Nieuwe hoofdstad midden in het land voor noodzakelijke herinrichting van Suriname na de onafhankelijkheid, en zodat het makkelijker is om het grondgebied te beheren, dicht bij iedereen te zijn en te waken over de grenzen en de natuurlijke hulpbronnen.
- Opzetten van een Bureau 'Nation Building'.
- Wettelijk strafbaar stellen van overheidsfunctionarissen als zij geen informatie verstrekken binnen de wettelijke termijnen.

Analyse partijprogramma

Algemene indruk

- Programma uitgewerkt op basis duurzame ontwikkeling: duurzame aanpak; aandacht voor en het evenwichtig beheren van het sociaal-cultureel domein (people), het ecologisch domein (planet) en het economisch domein (profit).
- Er zijn geen actiepunten te vinden die haaks staan op elkaar. Toch geen goed onderbouwd plan maar een wensenlijst zonder enige indicatie van geld of tijd.

Opvallende zaken

- Goed bestuur en bottom-up approaches waren wat beter beschreven dan de overige programma's
- Voor PL is sociale samenhang van belang, dus ook woonbaarheid van buurten en wijken, bezorgdheid voor seniorenburgers en zorg dragen voor anderen.
- Hoge prioriteit aan gratis onderwijs
- Alle vrouwen moeten 2.1 kinderen krijgen om zichzelf en hun man te vervangen

Analyse partijprogramma

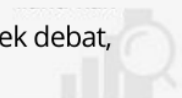

Algemene indruk

- Het document is de ontwikkelingsvisie van de partij is, en dus technisch gezien geen puur verkiezingsprogramma (geeft de partij ook zelf aan)
- Gebaseerd op uitgangspunt van recht en ontwikkeling: rechtsstaat, rechtsbescherming, mensenrechten, rechtsbeleving zijn begrippen die centraal staan, en die allen moeten bijdragen aan menselijke ontwikkeling.
- Doelen en voornemens vaak meer een 'gedachtenstroom', dan van een traditionele opdeling in silo's
- Taalgebruik is vaak zakelijk en haast juridisch is, maar vaak ook ferm en gepassioneerd.

Opvallende zaken

- Het recht is is belangrijkste instrument voor maatschappelijke en economische ordening en vorming, zoals voor het creëren van harmonie tussen bevolkingsgroepen en het bevorderen van arbeidsparticipatie voor vrouwen.
- Inspraak en participatie van de bevolking in besluiten die van invloed zullen zijn op hun leven (i.e. een mensenrechtenbenadering van ontwikkeling) is een sleutel element in het verkiezingsprogramma.
- Aandacht voor in Suriname redelijk nieuwe onderwerpen in het publiek debat, zoals abortus en euthanasie

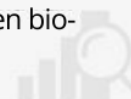

Analyse partijprogramma**SPA****Algemene indruk**

- Overzichtelijk, duidelijk en veelomvattend programma.
- Sociaal democratische toon valt op; de rechten van de werknemers staan centraal.
- Inhoudelijk niet sterk. Weinig onderbouwing van keuzes, idee van uitvoering of prioriteitsstelling.

Opvallende zaken

- Er wordt vanuit gegaan dat mijnbouw een bloeiende industrie blijft en onze eigen participatie als land in de exploitatie moet worden vergroot.
- Veel potentiële bronnen van inkomsten en 'nieuwe' sectoren genoemd, waaronder medicinale planten, de muziekindustrie, eco-toerisme en multi-culinair toerisme.
- Wetgeving tegen ethervervuiling; ondersteuning van instituten die ouderen, hulpbehoevende en jeugdigen helpen met problemen zoals alcohol, drugs of depressie.
- Verfrissend zijn beleidspunten milieu, zoals gescheiden afvalverwerking en bio-energie ontwikkelen en stimuleren.

Analyse partijprogramma**Algemene indruk**

- Geen raamwerk voor duurzame ontwikkeling of mensenrechten.
- Wel een korte termijn visie, met nadruk op economische groei en acties die zullen leiden tot een grotere kloof tussen de urbane en rurale gebieden.
- De theorie over 'rizoom netwerken' is verwarrend.
- Veel over transparantie en verantwoording, maar geen plannen om deze termen invulling te geven.

Opvallende zaken

- Staatsbegroting op hoofdlijnen uitgebreid besproken.
- Verschuivingen in ministeries gepland (van 16 naar 10) waarvan niet duidelijk is wat de gevolgen zijn.
- Gaat ervan zowel bestuurlijk en financieel vanuit dat belastingheffing in het binnenland een probleemloze optie is, verwacht in het eerste jaar (2021) al 2/3 van de goudzoekers geregistreerd is en dat de hoeveelheid teruggevorderd geld zo groot is en al zo snel beschikbaar is, zodat het in de begroting van 2021 kan worden opgenomen.
- Verwacht in 2021 een begrotingsoverschot van 1.5%

Analyse partijprogramma

Algemene indruk

- Inhoudelijk helder, legt steeds verbanden tussen noden en behoeften, tussen sectoren onderling en tussen milieu en sectoren.
- Breed en weldoordacht, maar niet overal goed onderbouwd.
- Vrij uitgesproken "wishlist-benadering" zonder even uitgesproken analyse van haalbaarheid en benodigde capaciteit, ook financiële projecties lijken erg optimistisch. Uitgesproken kiezersgericht taalgebruik

Opvallende zaken

- Gedetailleerd uitgewerkte actiepunten per district, met prioriteiten per district.
- Productie wordt steeds gerelateerd aan mens en milieu; milieubehoud wordt uitdrukkelijk overwogen in relatie tot productie en economie.
- Gender paragraaf (met vermelding van gendergelijkheid in structuren van de partij zelf). Hoewel er in afbeeldingen wordt gerefereerd aan diverse genderidentiteiten, worden LGBT-rechten niet genoemd.
- Opvallend is dat men uitgaat van 'buurten' en een geïntegreerde aanpak schetst van buurtontwikkeling. Onduidelijk of binnenlandse dorpen ook hiertoe gerekend worden.

